

Uzasadnienie do
Uchwały Nr Rady Miejskiej w Redzie z dnia.....
w sprawie uzgodnienia usunięcia koron i części przewodników 2 drzew uznanych za pomniki
przyrody, rosnących na terenie administracyjnym Gminy Miasto Reda

Na terenach znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Miasto Reda znajdują się w sumie 23 pomniki przyrody, w tym: 1 głąz, 1 pomnik grupowy – 3 dęby, 1 aleja pomnikowa, 17 drzew i 2 pnącza – bluszcze. Wśród ww. pomników przyrody zaledwie 7 pojedynczych drzew i 1 aleja pomnikowa znajdują się na terenie zurbanizowanym miasta, pozostałe pomniki przyrody zlokalizowane są na terenach należących do Lasów Państwowych.

Ekspertyza dendrologiczna pomników przyrody rosnących na terenie miasta Redy wykonana we wrześniu 2021 roku wykazała, że 7 z pomnikowych drzew, tj. 5 lip drobnolistnych stanowiących elementy wieloobiektowego pomnika przyrody „Aleja Lip”, znajdującego się przy ul. Rzecznej, buk pospolity rosnący przy skrzyżowaniu ulic Objazdowej i Gniewowskiej oraz lipa drobnolistna rosnąca przy ul. Cechowej 34 zainfekowane są groźnym patogenem grzybowym – zgliszczakiem pospolitym i w związku z tym zalecana jest cykliczna obserwacja ich stanu zdrowotnego.

W związku z powyższym, w latach 2022 i 2023 na zlecenie Gminy Miasto Reda Certyfikowany Inspektor Drzew wykonywał cykliczne badania dendrologiczne drzew w ramach opracowania: „Badania stanu zdrowotnego 7 pomników przyrody rosnących na terenie miasta Redy”. Ostatnie z przeprowadzonych badań – specjalistyczne badania dendrologiczne, m.in. badania wnętrza pnia wykonane tomografem komputerowym oraz test obciążeniowy – wykazały, że stan zdrowotny dwóch pomników przyrody znacznie się pogorszył. Buk pospolity o obwodzie pnia 421cm (szacowany wiek ok. 266 lat) i wysokości 21m, rosnący przy niewielkim skwerku na skrzyżowaniu ulic Objazdowej i Gniewowskiej oraz lipa drobnolistna o obwodzie pnia 363cm (szacowany wiek ok. 150 lat) i wysokości 21m, rosnąca w pasie drogowym ul. Cechowej w Redzie, na wysokości posesji nr 34, są w złym stanie zdrowotnym i w chwili obecnej zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia.

Po wykonanej diagnostyce wnętrza pnia buka pospolitego na poziomie powyżej odziomka na wysokości 4cm badanie wykazało uszkodzenie na poziomie 71% powierzchni przekroju pnia drzewa oraz na wysokości 121cm badanie wykazało uszkodzenie na poziomie 73% powierzchni przekroju pnia. Z uwagi na postępujący rozkład drewna w strefie korzeniowej i odziomkowej oraz na pniu, a także widoczne w koronie obniżenie vitalności, wzrasta ryzyko wykołotem lub wyłamaniem. Zarówno w strefie odziomkowej jak i w pniu drzewo jest zainfekowane pasożytniczym grzybem zgliszczakiem pospolitym *Kretzschmaria deusta*, który w środowiskach zurbanizowanych jest groźnym pasożytem, osłabiającym stabilność drzew i czasem prowadzącym do wywrotu. Badania ryzyka wywrotu (badania inklino) i ryzyka złamania (badania elasto) wykazują, że pień drzewa nie posiada rezerwy bezpieczeństwa na złamanie, a system korzeniowy nie zapewnia wymaganej stabilności w gruncie. Po wykonanych badaniach wnętrza pnia drzewa, w szczególności nad odziomkiem, oraz testów obciążeniowych metodą elasto-inklino stwierdzono, iż buk pospolity jest niebezpieczny oraz problemowy z punktu widzenia statyki. Drzewo, zwłaszcza ze względu na swoje potężne wymiary – 421cm w obwodzie pnia i 21m wysokości – oraz lokalizację przy skrzyżowaniu dwóch ulic, wśród zabudowań mieszkaniowych, stanowi realne zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia.

Diagnostyka wnętrza pnia lipy drobnolistnej na poziomie powyżej odziomka na wysokości 3cm wykazała uszkodzenie na poziomie 53% powierzchni przekroju pnia drzewa, a na wysokości 179cm badanie wykazało uszkodzenie na poziomie 71% powierzchni przekroju pnia. Podobnie jak w przypadku buka, również we wnętrzu lipy następuje postępujący rozkład drewna w strefie odziomkowej oraz na pniu, a w koronie widoczne jest obniżenie vitalności, co świadczy o wzrastającym ryzyku wykołotem lub wyłamaniem. Zarówno w strefie odziomkowej jak i w pniu drzewo również jest zainfekowane ww. pasożytniczym grzybem zgliszczakiem pospolitym. Badania ryzyka wywrotu i ryzyka złamania wykazują, że pień drzewa posiada niewielką rezerwę bezpieczeństwa na złamanie, a system korzeniowy nie zapewnia wymaganej stabilności w gruncie. Po wykonanych badaniach wnętrza pnia drzewa,

w szczególności nad odziomkiem, oraz testów obciążeniowych metodą elasto-inklino stwierdzono, iż lipa jest potencjalnie niebezpieczna oraz problemowa z punktu widzenia statyki. Nie ma perspektywy na dłuższe trwanie drzewa w otoczeniu i zwłaszcza ze względu na swoje potężne wymiary – 363cm w obwodzie pnia i 21m wysokości – oraz lokalizację w pasie drogowym drogi publicznej, wśród zabudowań mieszkaniowych, nie stanowi gwarancji bezpieczeństwa.

W celu usunięcia zagrożenia i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, w przypadku zarówno buka pospolitego, jak i lipy drobnolistnej, zaleca się wykonanie redukcji koron drzew i części przewodników do pozostawienia bezpiecznej formy „świadków przyrody” o wysokości ok. 2,5-3m. W pobliżu buka planuje się zostawić również fragment kłody drzewa do naturalnego rozkładu jako zagospodarowanie znajdującego się tam niewielkiego skwerku. Na pozostawionych „świadkach przyrody” umieszczone zostaną tablice informacyjne wraz z opisem historii danego pomnika przyrody oraz jego zdjęciem w całej okazałości, wykonanym przed usunięciem korony.

Nieusuwanie pomników przyrody w całości, ale pozostawianie świadków przyrody w przestrzeni miejskiej aż do naturalnego rozkładu, sprzyja zachowaniu bioróżnorodności. „Świadek” chociaż jest martwym drzewem, nadal pełni ważną funkcję w przyrodzie. Jest domem dla wielu gatunków grzybów, owadów, ptaków i ssaków. Ponadto stanowi pamiątkę historyczno-kulturową i dziedzictwo przyrodnicze Miasta Redy.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie przez Radę Miejską w Redzie powyższej uchwały jest uzasadnione.